

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

Правове регулювання аліментних відносин

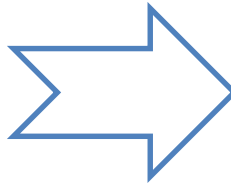
Юристи-консультанти
Лещенко Людмила
Музика Вікторія
Юридична клініка «Астрія»

Київ 2018

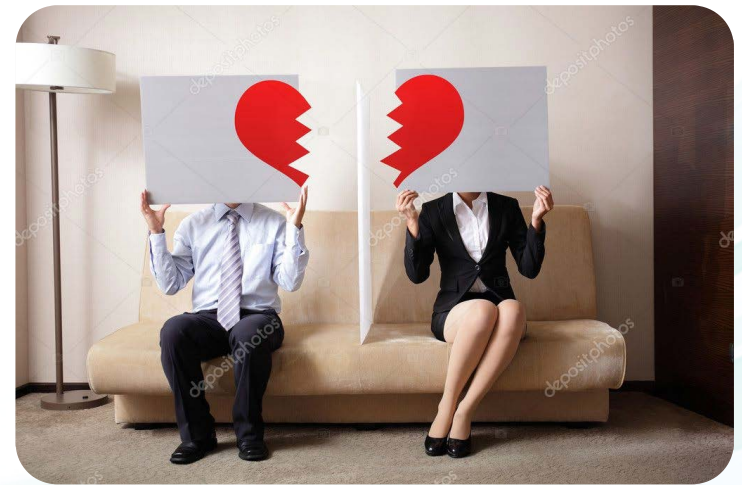

Актуальність теми

Кожне третє звернення, яке надходить до суду, стосується аліментів і вирішення спорів між батьками. Майже 7 мільйонів позовів надходять до суду з приводу стягнення аліментів.

Через що починаються проблеми з аліментами?
Частково через розлучення!

Причини ,що спричиняють конфлікти у сім'ї:

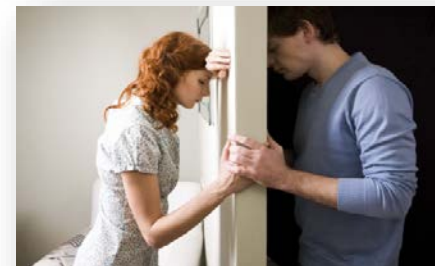
Претензії на
лідерство

Претензії на
управління
бюджетом

Вплив родичів і
друзів

Зрада одного з
подружжя

Житлові
проблеми

Залежність від
алкоголю

Аліменти

Чіткого поняття аліментів в законодавстві України не визначено.

Але існують певні положення статей СК (ст. ст. 180,183,185,193,198,199), які визначають види виконання цього обов'язку.

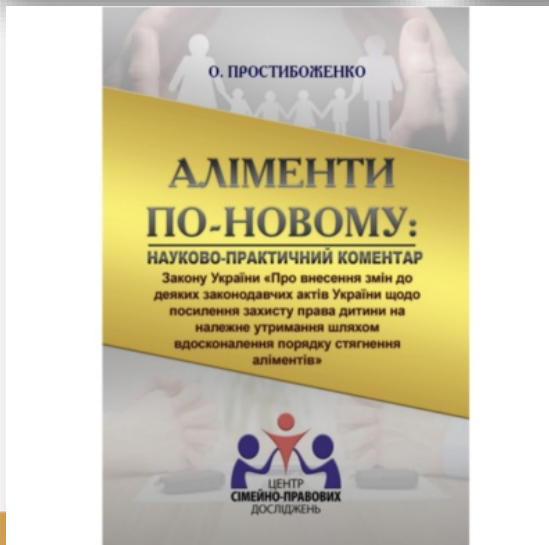
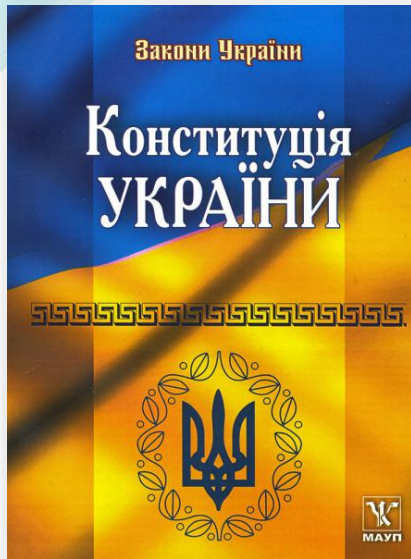
Виходячи з цих положень, можна частково визначити поняття аліментів.

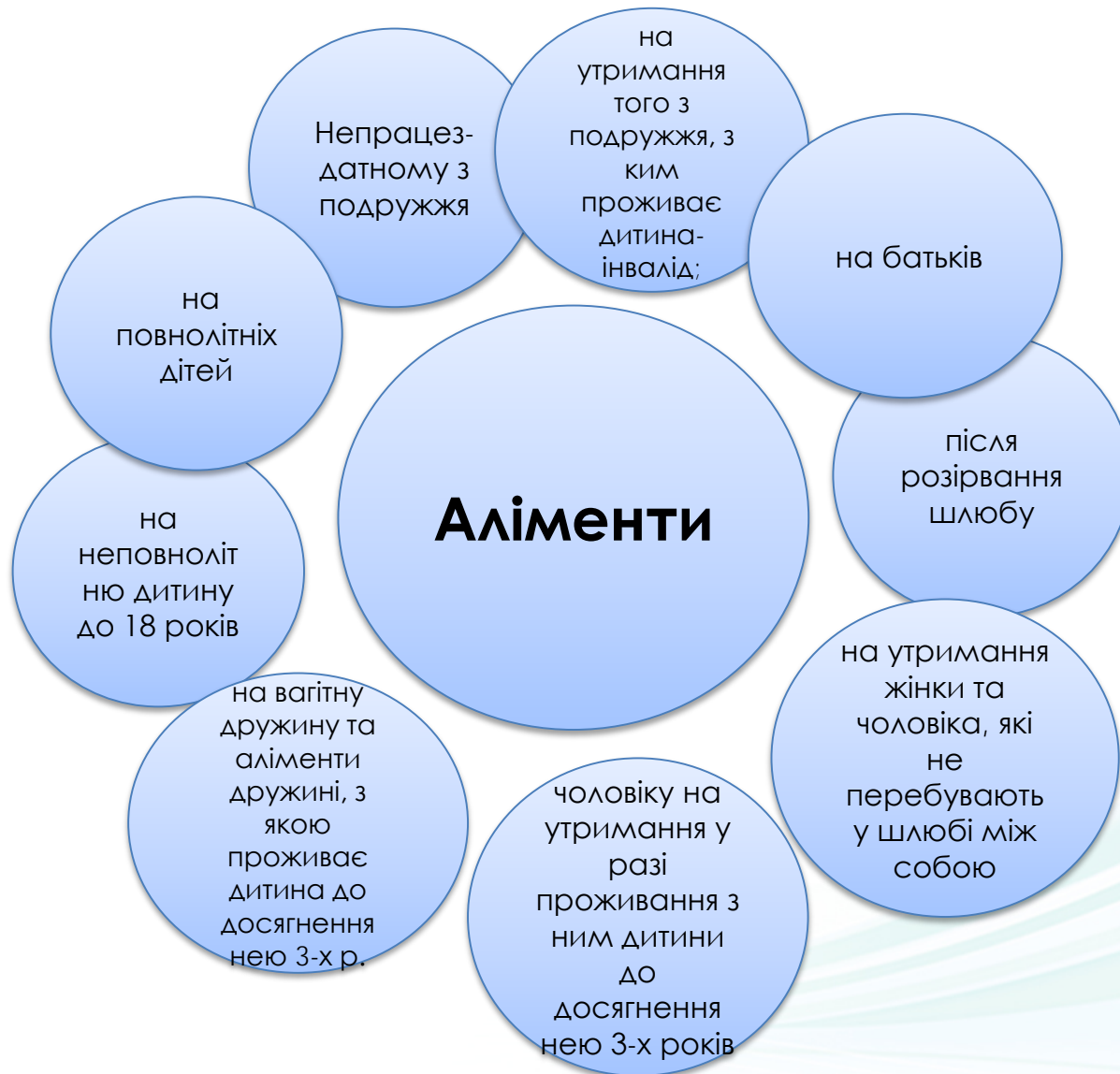

Аліменти – обов'язок утримання у визначених законом випадках одним членом сім'ї інших, які потребують цього.

Законодавча база:

Два шляхи вирішення проблеми:

Мирним
(медіація у сімейних
спорах)

Примусовим
(судовий) порядок

Мирний шлях
вирішення проблеми

- домовленість сторін, тобто в усному порядку
- подання заяви за місцем роботи платника аліментів
- набуття дитиною права власності на нерухоме майно

До позовної заяви додаються документи
(Відповідно до Закону України «Про виконавче
провадження» (ст. 4))

- ✓ копія всіх сторінок паспорту Позивача (не обов'язково, але бажано);
- ✓ копія ідентифікаційного номеру Позивача (обов'язково);
- ✓ копія ідентифікаційного номеру Відповідача (обов'язково);
- ✓ копія свідоцтва про шлюб/копія свідоцтва про розірвання шлюбу/копія рішення суду про розірвання шлюбу (обов'язково);
- ✓ копія свідоцтва про народження дитини (дітей) обов'язково;

До позовної заяви додаються документи
(Відповідно до Закону України «Про виконавче
провадження» (ст. 4))

- ✓ копія свідоцтва про народження дитини (дітей) (обов'язково);
- ✓ довідка по формі № 3, або № 2 з житлово-експлуатаційної служби (не обов'язково, але деякі судді вимагають як доказ проживання дитини з Позивачем);
- ✓ довідка про доходи Позивача (не обов'язково, але деякі судді вимагають);
- ✓ копії чеків, квитанції, абонементів, медичних довідок, рекомендацій лікаря, путівок на відпочинок та багато інших документів, що підтверджують вже здійснені витрати на дитину, або ж їх необхідність.

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

17 травня 2017 року Верховна Рада прийняла законопроект (реєстр. № 4928 від 08.07.2016 р.) про покращення захисту права дитини на належне утримання.

Результати голосування

За-261 Проти-0 Утрималось-1 Не голосувало-86

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку стягнення аліментів» від 17.05.2017р

До змін

Рішення суду

Після змін

Рішення суду
+
Судовий наказ

Розмір аліментів та порядок їх стягнення

До змін

Не може бути меншим,
ніж **30 %** відповідного
віку на одну дитину
(Ч.2ст.182 СК)

Розмір
прожиткового
мінімуму

Після змін

Не може перевищувати
50 % (ч. 3 ст. 70 Закону
України "Про виконавче
провадження")

427, 80 грн.-, для дітей до 6
років
533, 10 грн. -для дітей
віком від 6 років до 18
років

813 грн.-діти віком до 6
років
1013,50 грн. –діти віком від
6 до 18 років
(станом на 01.12.18)

Розмір прожиткового мінімуму

Період

Прожитковий мінімум
(грн.)

з 01.01.2017 по 30.04.2017

1544

з 01.05.2017 по 30.11.2017

1624

з 01.12.2017 по 31.12.2017

1700

з 01.01.2018 по 30.06.2018

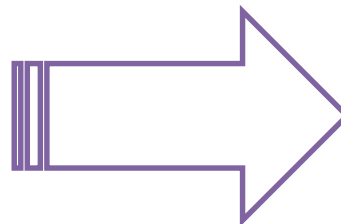
1700

з 01.07.2018 по 30.11.2018

1777

з 01.12.2018 по 31.12.2018

1853

На розмір аліментів впливають:

Закон визначив, що саме суд повинен брати до уваги і враховувати обставини при визначенні розміру аліментів (ст.182 СК)

Витрати
платника

Грошові кошти

Рухоме та
нерухоме
майно

Аліменти можуть бути призначені на:
(ст.161 ЦПК України)

на одну
дитину –
1/4

на двох
дітей – 1/3

на трьох і
більше дітей
– 1/2

не більше 10 прожиткових мінімумів на дитину

**Розмір аліментів та
порядок їх стягнення**

**Дві форми
нарахування аліментів залишилися
незмінними**
(ст. 181 Сімейного Кодексу України)

В процентах від всіх
видів заробітку та
доходу платника
аліментів

У твердій грошовій
формі

До змін

Аліменти, одержані на дитину, є власністю того з батьків, на ім'я кого вони виплачуються, і мають використовуватися за цільовим призначенням (ч. 1 ст. 179 СК)

Аліменти є власністю дитини

Після змін

Аліменти, одержані на дитину, є власністю дитини. Той із батьків або інших законних представників дитини, на ім'я якого виплачуються аліменти, розпоряджається аліментами виключно за цільовим призначенням в інтересах дитини. (ч.1 ст179 СК)

Неповнолітня дитина має право брати участь у розпорядженні аліментами, які одержані для її утримання

До змін

Питання стягнення аліментів вирішувалось у порядку позовного провадження шляхом подання зацікавленою особою до суду позовної заяви про стягнення аліментів та відповідних доказів в обґрунтування їх розміру.
(ст.161 ЦПК України)

При цьому судові процеси затягувались і тривали не менше одного року. Аліменти протягом цього часу не сплачувались.

Порядок стягнення аліментів

Після змін

Судовий наказ є особливою формою судового рішення, що видається судом за результатами розгляду вимог, передбачених статтею 96 цього Кодексу
(ч. 1 та 2 ст. 95 ЦПК України)

Судовий наказ набирає чинності після закінчення строку на подання заяви про його скасування. Судовий наказ про стягнення аліментів оскарженню не підлягає
(ч. 1 ст. 105 ЦПК України)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Застосування
соціальних робіт
(Стаття 183-1)

Адміністративним
арештом
(частина 1 Стаття 325-4)

Тимчасове обмеження у праві
керування транспортними
засобами, полювання,
користування вогнепальною
мисливською зброєю та
пневматичною зброєю
(частина 9 пункти 2,3,4 стаття 325-4)

Позбавлення права брати участь у
вирішенні питання щодо
тимчасового виїзду за межі
України – без отримання згоди
іншого з батьків має право вивезти
дитину за кордон
(частина 9 пункт 1 Стаття 325-4)

**Відповідальність платників аліментів,
які мають заборгованість за останні 6
місяців**

ЗАКОН УКРАЇНИ

«Про внесення змін до
деяких законодавчих
актів України щодо
посилення захисту
права дитини на
належне утримання
шляхом вдосконалення
порядку примусового
стягнення
заборгованості зі
сплати аліментів»

Позовна заява про стягнення аліментів

До _____ суду _____ області
м. _____, вул. _____

Заявник: ПІБ повністю,
поштовий індекс, повна адреса,
засоби зв'язку

Боржник: ПІБ повністю,
поштовий індекс, повна адреса,
засоби зв'язку

*Відповідно до ст. 5 Закону України „Про
судовий збір” звільнено від сплати
судового збору*

Заява

про видачу судового наказу про стягнення аліментів на дитину

_____ року я, заявник, _____ року народження, уклала шлюб з _____ року народження, який ми зареєстрували _____ року у Відділі державної реєстрації актів цивільного стану по м. _____ міськрайонного управління юстиції _____ області, про що зроблений актовий запис № _____ (додаток 1).

У шлюбі у нас народилася неповнолітня дитина: _____ (П.І.Б), _____ року народження (додаток 2). Дитина проживає разом зі мною (додаток 3). Шлюб між нами розірвано _____ року.

Відповідно до ст. 180 СК України, батьки зобов'язані утримувати дитину до досягнення нею повноліття, а боржник, останнім часом, з _____ року не бере участі у вихованні та утриманні нашої спільної дитини.

Відповідно до ч.2 ст. 182 СК України розмір аліментів має бути необхідним та достатнім для забезпечення гармонійного розвитку дитини.

Відповідно до ч. 5 ст. 183 СК України той із батьків або інших законних представників дитини, разом з яким проживає дитина, має право звернутися до суду із заявою про видачу судового наказу про стягнення аліментів у розмірі на одну дитину – однієї чверті, на двох дітей – однієї третини, на трьох і більше дітей – половини заробітку (доходу) платника аліментів, але не більше десяти прожиткових мінімумів на дитину відповідного віку на кожну дитину.

Відповідно до ч. 3 ст. 184 СК України той із батьків або інших законних представників дитини, разом з яким проживає дитина, має право звернутися до суду із заявою про видачу судового наказу про стягнення аліментів у розмірі 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку.

Ця вимога не пов'язана із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства) та необхідністю залучення інших заінтересованих осіб.

На підставі викладеного та у відповідності до ст.ст. 180 – 183 СК України, керуючись ст.ст. 161, 163 ЦПК України,

ПРОШУ:

Видати судовий наказ про стягнення з _____ (ПІБ), _____ року народження, на користь _____ (ПІБ), _____ року народження, аліментів на утримання неповнолітнього сина (доньки) _____ (ПІБ), _____ року народження, у розмірі 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, щомісячно, починаючи стягнення з _____ року (указуємо дату подачі заявлення) і до повноліття дитини.

Или если выбрали другой вариант (в части от заработка), то:

Видати судовий наказ про стягнення з _____ (ПІБ), _____ року народження, на користь _____ (ПІБ), _____ року народження, аліментів на утримання неповнолітнього сина (доньки) _____ (ПІБ), _____ року народження, у розмірі на одну дитину – однієї чверті, на двох дітей – однієї третини, на трьох і більше дітей – половини заробітку (доходу) платника аліментів, але не більше десяти прожиткових мінімумів на дитину відповідного віку на кожну дитину та не менше 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, щомісячно, починаючи стягнення з _____ року (указуємо дату подачі заявлення) і до повноліття дитини.

Додатки:

1. Копія свідоцтва про укладення шлюбу – 2 екз.;
2. Копія свідоцтва про народження дитини – 2 екз.;
3. Довідка про склад сім'ї – 2 екз.;
4. Копія паспорту заявника – 2 екз.;
5. Копія заяви з додатками для боржника;
6. Копія рішення про розірвання шлюбу (у разі наявності).

_____ року _____

(підпис)

(прізвище ініціали)

Судова статистика
2015-2016 років

2015 рік

Розглянуто **3296** спорів про
стягнення аліментів

86,2% справ суди
задовольняли позовні вимоги

Ухвалено **2842** рішень

2016 рік

Розглянуто **1596** спорів
про стягнення аліментів

86,3% справ суди
задовольняли позовні вимоги

Ухвалено **1377** рішень

Результати внесення змін до чинного законодавства завжди знаходять своє відображення у правозастосовній практиці. Питання, пов'язані зі стягненням аліментів, не стали винятком. За півроку вже склалася певна практика розгляду окресленої категорії справ з урахуванням прийнятих нововведень у площині наказного та позовного провадження.

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Дякуємо за увагу!